

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління
Т.Ф. Бірюкова

(підпис)

« 08 » 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

підготовки бакалаврів

денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Соціологія медіації і кримінології»

спеціальності 054 «Соціологія»

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Лепський Максим Анатолійович, д.філос.н., професор, професор кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.
Завідувач кафедри соціології

М.А. Лепський

(підпис)

В.О. Скворець

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: waysensey@gmail.com

Телефон: (061) 289-75-58 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Moodle <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4674> (форум курсу, приватні повідомлення);

Кафедра: соціології к. 309, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою курсу «Соціальне прогнозування» є отримання здобувачами освіти спеціальності 054 Соціологія, освітньої програми «Соціологія медіації і кримінології» ОР бакалавр прогностичних компетентностей, знань, вмінь та навичок, необхідних для формування критичного прогностного мислення, системного розуміння соціологічних і психологічних механізмів прогнозування, розвиток аналітичного мислення і моделювання майбутнього та стратегічного прийняття рішень із використанням сучасної теорії ігор, методів антиципації і сучасних інструментів соціального прогнозування.

Основними завданнями є отримання знань базових понять «соціального прогнозування», ознайомити студентів з історичними, соціологічними та психологічними основами прогнозування, сформувані знання про механізми антиципації, рефлексії та уявлення майбутнього в особистісній і колективній поведінці, навчити застосовувати прогностичні моделі для аналізу соціальних, політичних і управлінських процесів, ознайомити з методологією прогнозування за теорією ігор (фон Нейман, Г. Кан, Роберт С. Макнамара, Брюс Буено де Мескіто та ін.) та її застосуванням у соціальному управлінні, політичних переговорах і конфліктах, розвиток практичних навичок побудови сценаріїв і прогнозів на основі емпіричних даних, експертних оцінок, соціологічного і соціально-психологічного розуміння поведінки акторів, формування прогностного мислення та прогностного світогляду, виховати культуру критичного мислення, рефлексії й відповідальності у формуванні моделей майбутнього, етичних норм соціолога і фьючерсних навичок.

Інтерактивний та практично орієнтований формат курсу спонукатиме до аргументованого відстоювання критичного мислення у посередництві вирішення соціальних конфліктів.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Організація роботи соціологічної служби», «Соціологія переговорних комунікацій», підготовкою кваліфікаційної роботи бакалавра.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	8-й	8-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	12 год.	4
Семінарські заняття	22 год.	8
Практичні заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	56 год.	78 год

Консультації	Розклад розміщення консультацій: 1 год Кількість: 1 особисті – вівторок, з 13:00 до 14:00, IV корпус, ауд. 309; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: у приватних повідомленнях https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4674
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4674

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Виконання прогностичних вправ Тестування та практичні завдання у системі Moodle
ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.	Творчі завдання прогностичного дослідження на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	Підготовка вступу до прогностичної роботи (вибір теми, актуальність, об'єкт, предмет, завдання, виконання завдань самостійної роботи модулю Підготовка індивідуального дослідницького завдання; практичні завдання у системі moodle znu
ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	Підготовка індивідуального аналітичного завдання; практичні завдання у системі moodle znu. Виконання прогностичних вправ.
СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.	Методологічна та інформаційна підготовка прогностичного інструментарію для дослідження обраної теми роботи. Виконання прогностичних вправ
СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.	Підготовка, пошук статистичного та логічного інструментарію дослідження перспективної проблеми прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle

СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проєкти і програми.	Виконання прогностичних вправ верифікація прогностного дослідження та презентації результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle
СК08. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.	Виконання прогностичних вправ відповідно до кращих міжнародних кейсів та європейського досвіду комплексування та міксування методів прогнозування.
СК10. Здатність аналізувати новітні досягнення теоретичної соціології, які є основою для формування критичної соціологічної саморефлексії у процесі пізнання складної соціальної реальності.	Підготовка вступу до прогностичної роботи (вибір теми, актуальність, об'єкт, предмет, завдання, виконання завдань самостійної роботи модулю Підготовка індивідуального дослідницького завдання; практичні завдання у системі moodle znu
СК12 Здатність розробляти і впроваджувати інноваційні проєкти на різних рівнях публічного управління та адміністрування.	Підготовка та захист звіту з прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle
РН01. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.	Підготовка та захист звіту з прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle
РН02. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	Підготовка прогностичного інструментарію для дослідження обраної теми роботи. Виконання прогностичних вправ
РН03 Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.	Підготовка та проведення прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle. Тестування та практичні завдання у системі Moodle
РН04 Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.	Підготовка та проведення прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle. Тестування та практичні завдання у системі Moodle
РН05 Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах.	Підготовка та захист звіту з прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle. Тестування та практичні завдання у системі Moodle
РН06 Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці	Захист звіту з прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle. Тестування та практичні завдання у системі Moodle

з європейськими та євроатлантичними інституціями.	
РН08 Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Захист звіту з прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle. Тестування та практичні завдання у системі Moodle
РН10 Презентувати результати соціологічних досліджень для різних цільових аудиторій, використовуючи знання соціологічних методів у маркетингових дослідженнях для ефективного вирішення бізнес-завдань та питань соціального маркетингу.	Підготовка та захист звіту з прогностичних вправ та презентація результатів; тестування та практичні завдання у системі Moodle. Тестування та практичні завдання у системі Moodle

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Антиципація та еволюція уявлень про майбутнє

Тема 1. Антиципація як фундамент психіки і суспільного передбачення

Поняття антиципації. Рівні антиципації: сенсомоторний, перцептивний, уявленневий, мовно-мисленевий, особистісний, соціально-груповий (селекторальний). Психологічна природа очікування, передбачення, інтуїції, уяви. Соціально-перцептивне передбачення в комунікації. Роль антиципації у прийнятті рішень і формуванні мотивації.

Практика: вправи «Модель потрібного майбутнього», «Альтернативи офіційному майбутньому».

Тема 2. Еволюція уявлень про майбутнє соціологічні, соціально-психологічні підвалини та витоки прогнозування

Еволюція уявлень про майбутнє — від античних утопій до сучасної прогностики. Психологічна мотивація віри у передбачення. Внесок утопістів, Макса Вебера, Д. Белла, І. Бестужева-Лади. Розвиток військової прогностики та системного аналізу (фон Нейман, Моргенштерн). Історичні аналоги як інструмент мислення про майбутнє.

Практика: аналіз кейсу — «Як прогнозували Першу світову війну».

Змістовий модуль 2. Методологічні та когнітивні основи прогнозування

Тема 3. Психологія прогнозування: структура, функції, механізми

Психологічна структура прогнозування: когнітивні, емоційні, регулятивні та комунікативні компоненти. Механізми передбачення: від інтуїції до наукового моделювання. Поняття «внутрішньої часової карти» особистості. Зв'язок антиципації з емоціями, мотивацією, самоорганізацією.

Практика: тест і тренінг «Антиципаційна гнучкість».

Тема 4. Теорія ігор і стратегічне прогнозування

Психологічні основи раціонального вибору. Теорія очікуваної корисності, стратегічна взаємодія акторів, моделювання політичних прогнозів. Алгоритми фон Неймана, Г. Кана, Роберт С. Макнамара, Брюс Буено де Мескіто та ін. Естремі, точка сідловини, матриці платежів, робастні підходи, нульова та ненульова гра, критерії максимуму, мінімуму, оптимізму і песимізму, Гурвіца, Севіджа та інших. Ідентифікація акторів; визначення інтересів, впливу і рішучості; математичне моделювання ймовірностей коаліцій; прогнозування рівноважного результату.

Приклади: іранські переговори, прогноз розпаду СРСР, сценарії сучасних війн та виборів.
Практика: побудова простої гри для моделювання соціального конфлікту.

Змістовий модуль 3. Методи, технології та інструменти соціального прогнозування

Тема 5. Соціальне прогнозування, соціологічні і психологічні аспекти прийняття рішень

Моделі прогнозування в умовах ризику й невизначеності (Канеман, Тверські, Гігінс). Когнітивні спотворення і помилки експертів. Роль емоцій у передбаченні. Психологічні профілі прогнозиста (аналітичний, інтуїтивний, рефлексивний). Когнітивні моделі сприйняття інформації та прийняття рішень в прогнозуванні напружених ситуацій конфлікту та криз. Методи «Дельфі», крос-імпакт аналіз, сценарне мислення. Відмінність раціонально обмежених (Г. Сайман), детермінованих та невизначених, робастних та оптимальних рішень.

Нейродослідження і нейрокогнітивні дослідження у прогнозуванні. Проблеми Штучного інтелекту та LLM методів у прогнозуванні.

Практика: вправи «Прогноз у невизначеності» та «Зважене рішення».

Тема 6. Прогнозування через ігрове та сценарне моделювання

Використання теорії ігор у соціальних сценаріях: дилема в'язня, гра у «яструба і голуба», моделі переговорів. Психологія поведінки акторів у симуляціях: емоції, довіра, стратегічна емпатія. Застосування сценарних ігор у миротворчих і управлінських практиках.

Практика: симуляційна гра «Переговори під тиском часу».

Змістовий модуль 4. Етика, розвиток компетентностей і комунікація результатів прогнозу

Тема 7. Розвиток прогностичних здібностей і етика передбачення

Соціальні і психологічні умови формування прогностичних здібностей; спостережливість, інтуїція, рефлексія, емпатія. Методи тренування прогнозування у навчанні й професійній діяльності. Етичні межі передбачення: відповідальність прогнозиста, небезпека самоздійснюваних прогнозів. Етичний кодекс соціолога, етика використання ШІ і академічна доброчесність. Фьючерсні навички.

Практика: саморефлексивна вправа «Моє майбутнє як сценарій вибору».

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д ф.	з/дист ф.	
1	Антиципація як фундамент психіки і суспільного передбачення. Еволюція уявлень про майбутнє соціологічні, соціально-психологічні підвалини та витоки прогнозування	2	1	1 раз на два тижні (чисельник)
2	Психологія прогнозування: структура, функції, механізми.	2	1	1 раз на два тижні (чисельник)
3	Теорія ігор і стратегічне прогнозування.	2		1 раз на два тижні (чисельник)

4	Соціальне прогнозування і психологічні аспекти прийняття рішень.	2	1	1 раз на два тижні (чисельник)
5	Прогнозування через ігрове та сценарне моделювання.	2	1	1 раз на два тижні (чисельник)
6	Розвиток прогностичних здібностей і етика передбачення.	2		1 раз на два тижні (чисельник)
Разом		12	4	

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д ф.	з/дист ф.	
1	Антиципація як фундамент психіки і суспільного передбачення. Види антиципації. Основні аспекти антиципації: передбачення майбутнього, прогнозування результату, орієнтація на результат, фізичний прояв	4	2	щотижня
2	Еволюція уявлень про майбутнє: соціологічні, соціально-психологічні підвалини та витоки прогнозування. Основні типи теорій прогнозування	4	1	щотижня
3	Психологія прогнозування: структура, функції, механізми.	2	1	щотижня
4	Теорія ігор і стратегічне прогнозування (метод Брюса Буєно де Мескіто).	4	2	щотижня
5	Соціальне прогнозування і психологічні аспекти прийняття рішень.	2		щотижня
6	Прогнозування через ігрове та сценарне моделювання. Суть методу моделювання. Завдання моделювання. Процес моделювання. Специфіка сценарного моделювання	4	2	щотижня
7	Розвиток прогностичних здібностей і етика передбачення.	2		щотижня
Разом		22	8	

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Підготуйте есе про цікаву для Вас тему майбутнього, які тренди майбутнього вже обговорюються у сучасному світі. Який вплив ці тренди мають на соціум і суспільство та особистісну повсякденність.	10	16
2	Проаналізуйте разом зі III тренди відносно трендів майбутнього, які Вам цікаві за академічними і науковими джерелами, за популярними джерелами та у соціальних медіа.	16	20

	Усі джерела маєте перевірити за URL, тому в промті маєте надати завдання наукової академічної літератури в стилі APA-7 з URL. Зробіть висновки . Зробіть візуалізацію та власну презентацію		
3	Проаналізуйте особистий кейс Вашого сімейного та офіційного сценарію майбутнього (якщо не хочете – кейс Вашого улюбленого кіно або літературного героя). Зробіть власні висновки та рекомендації.	14	22
4	Підготуйте саморефлексію за методикою «Рюкзак» відносно теоретичної та практичної частини курсу. Зробіть візуалізацію звітів самостійної роботи у застосунках Web 2.0/ Підготуйтеся до презентації та захисту. Зробіть саморефлексію .	16	20
Разом		56	78

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
	Практичне завдання	<u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань:</u> <u>Практичне завдання №1</u> Підготовка вступу до прогностичної роботи (вибір теми, актуальність, об'єкт, предмет, завдання, виконання завдань самостійної роботи модулю Обрати та проаналізувати порівняльне дослідження, проведене в останні 5 років, вказавши організатора/ів, мету, терміни проведення, методику та отримані результати. <u>Практичне завдання №2</u> На основі підготовки вступу та з додаванням обґрунтування методології затвердженої теми готується презентація з переконливими	3 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження, наявні та обґрунтовані всі структурні частини вступу; 2 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології та формулювання структурних частин дослідження; 1 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження, візуалізація в презентації відповідає сучасним вимогам до візуалізації, є доречною, творчою та оригінальною;	3 5

		аргументами дослідження майбутнього..	4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження, сучасна візуалізація, доречна пропозиції, але дещо перенасична текстом; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків, візуалізація фрагментована, переважає текст, перенесений на слайди, не чітко розуміння вербального та візуального контексту; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу 5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження, зручний зроблено конспект з основними одиницями спостереження у табличному вигляді, всі частини цілісно представлені. 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження, сучасна візуалізація, доречна пропозиції, але дещо перенасична текстом; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків, незручна таблиця спостереження; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	5
		<u>Практичне завдання №3</u> Підготовка прогностичного інструментарію для дослідження обраної теми роботи		
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	3			13
2	Теоретичні завдання	<u>Тест з модулю 1 та 2</u>	До 2 балів – 10 тестів, кожен тест має вагу 0,1 (так –ні) або тест з вибором правильних відповідей.	2
	Практичне завдання	<u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань</u> <u>Практичне завдання №4</u> Виконання прогностичних вправ	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків;	5

		<u>Практичне завдання №5</u> Підготовка презентації результатів прогностичних вправ.	1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу 3 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження, візуалізація в презентації відповідає сучасним вимогам до візуалізації, є доречною, творчою та оригінальною; 2 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження, сучасна візуалізація, доречна пропозиції, але дещо перенасичена текстом; 1 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків, візуалізація фрагментована, переважає текст, перенесений на слайди, не чітке розуміння вербального та візуального контексту;	3
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	3			10
3	Теоретичні завдання	<u>Тест з питань змістових модулів 3-4</u>	До 2 балів – 10 тестів, кожен тест має вагу 0,1 (так –ні) або тест з вибором правильних відповідей.	2
	Практичне завдання	<u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань</u> <u>Практичне завдання №6</u> Захист звіту з прогностичних вправ та презентація результатів. Складається з доведення висновків дослідження до 5 балів. Вміння використовувати під час виступу презентацію – 5 балів. Вміння обґрунтовувати свою точку зору під час відповіді на питання або їх задавати своїм колегам – до 3 балів.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою	13

			викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища, прогнозування та дослідження майбутнього. У відповіді цілком відсутня самостійність 5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження та візуалізацією під час виступу, вміння розраховувати час відповіді; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу. 3 балів – задане питання є оригінальним, доброзичливим, дотичним темі дослідження або відповідь є аргументованою, доречною та переконливою з глибоким засвоєнням матеріалу; 2 бали – питання дотичне, але не має оригінальності та не спрямоване на розвиток осмислення теми, відповідь шаблонна але з застосуванням висновків дослідження. 1 бал – питання та відповідь відповідають темі та змісту дослідження, але мають, поверхневий характер або відсутні аналітичних висновки.	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
4	Теоретичне завдання	<u>Тест з питань змістових модулів 4</u>	До 2 балів – 10 тестів, кожен тест має вагу 0,1 (так –ні) або тест з вибором правильних відповідей.	2
	Практичне завдання	<u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань:</u> <u>Практичне завдання №7</u>	3 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження,	3

		Підготовка вступу до прогностичної роботи (вибір теми, актуальність, об'єкт, предмет, завдання, виконання завдань самостійної роботи модулю Обрати та проаналізувати порівняльне дослідження, проведене в останні 5 років, вказавши організатора/ів, мету, терміни проведення, методику та отримані результати.	наявні та обгрунтовані всі структурні частини вступу; 2 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології та формулювання структурний частин дослідження; 1 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків;	
		<u>Практичне завдання №8</u> На основі підготовки вступу та з додаванням обгрунтування методології затвердженої теми готується презентація з переконливими аргументами дослідження майбутнього..	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження, візуалізація в презентації відповідає сучасним вимогам до візуалізації, є доречною, творчою та оригінальною; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження, сучасна візуалізація, доречна пропозиції, але дещо перенасична текстом; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків, візуалізація фрагментована, переважає текст, перенесений на слайди, не чітке розуміння вербального та візуального контексту; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	5
		<u>Практичне завдання №9</u> Підготовка прогностичного інструментарію для дослідження обраної теми роботи	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження, зручний зроблено конспект з основними одиницями спостереження у табличному вигляді, всі частини цілісно представлені. 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження, сучасна візуалізація, доречна пропозиції, але дещо перенасична текстом; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків, незручна таблиця спостереження;	5

			1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	4			15
5	Практичне завдання	<u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань</u> <u>Практичне завдання №10</u> Підготовка презентації результатів прогностичних вправ. <u>Практичне завдання №11</u> Підготовка до захисту звіту з прогностичних вправ та презентація результатів.	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією та візуалізацією дослідження; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології та візуалізації дослідження; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	5
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			5
6	Теоретичне завдання	<u>Тест з питань змістових модулів 5-6</u>	До 2 балів – 10 тестів, кожен тест має вагу 0,1 (так –ні) або тест з вибором правильних відповідей.	2
	Практичне завдання	<u>Студент виконує на вибір одне із зазначених завдань</u> <u>Практичне завдання №12</u> Обговорення захисту звіту з прогностичних вправ та презентація результатів. <u>Практичне завдання №13</u> Зворотній зв'язок після захисту звіту з можливістю ревізії та вдосконалення прогностичних вправ та презентація результатів.	Тренуємося отримувати та надавати зворотній зв'язок	
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			2
Усього за змістові модулі контр. заходів	14			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Підсумковий теоретичний тест	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	0,5 балів за кожну правильну відповідь. На проходження тесту дається 40 хвилин і одна спроба	20
	Індивідуальне завдання	Повна саморефлексія курсу за структурою, яка розміщено у Moodle.	20-18 – наявні всі вихідні умови завдання, представлені графічний вигляд та хід всіх розрахунків з кінцевим результатом, зазначена та обґрунтована правильна відповідь на нього; 17-14 – завдання розв'язано частково; обрана менша кількість критеріїв, ніж зазначена в умовах, є логічна та/або розрахункові помилки в ході розв'язання завдання; 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 – робота неповна, містить недостатню кількість логічних та розрахункових помилок, правильна відповідь не визначена; 4-1 – робота представлена лише вихідними умовами та декількому базовими розрахунками.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національної шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Стратегічне прогнозування політичних ситуацій та процесів: монографія [Воловик В.І., Лепський М.А., Гугнін Е.А. та ін.]; за заг. ред. М.А. Лепського. Запоріжжя: ЗНУ, 2012. 428 с.
2. Основи стратегічного прогнозування політичних ситуацій та процесів: навчальний посібник [Воловик В.І., Лепський М.А., Гугнін Е.А. та ін.]; за заг. ред. М.А. Лепського. Запоріжжя: ЗНУ, 2012. 468 с.
3. Лепський М. А. Якісні методи соціального прогнозування: методологія, методика, практика: підручник / М. А. Лепський. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2022. 444 с.
4. Лепський М. А. Якісні методи соціального прогнозування: методологія, методика, практика: підручник / М. А. Лепський. Запоріжжя: КСК-Альянс, 2016. 440 с.
5. Матвиенко В.Я. Прогностика. К.: Українські пропілеї, 2000. 520 с.
6. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. К.: Генеза, 2006. 400 с.
7. Планування та прогнозування в умовах ринку. Навч.посібник /під ред.. д.ф.н., проф. Воронкової В.Г. К.: ВД «Професіонал», 2006. 608 с.
8. Лепський М.А. Біографічний метод: конструктор дизайну методології дослідження /Технічний редактор І.О. Кудінов. Запоріжжя, 2025. КСК-Альянс, ЦНСД. 374 с.
9. Лепський М.А., Лепська Н.В. Аналогія ігор в стратегічному геополітичному прогнозуванні: Маджонг і Го в топологічному просторі Китаю і Японії : монографія. Запоріжжя : ЦНСД, 2025. 313 с.
10. Лепський М. А., Лепська Н. В. Геополітичний стратегічний аналіз шахівниці майбутнього: монографія. Запоріжжя: ЦНСД. 2025. 162 с.

Додаткова література (бібліотека ЗНУ)

1. Schwarz J. O. *Strategic Foresight: An Introductory Guide to Practice*. London: Routledge, 2024. 170 p.
URL:http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Strategic_Foresight_Schwarz_2024.pdf
2. Szostak R. *Making Sense of the Future*. London: Routledge, 2022. 192 p. URL:
http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Szostak_Making_Sense_of_the_Future_2022.pdf
3. Wenger A., Jasper U., Cavelty M. D. (eds.). *The Politics and Science of Prevision: Governing and Probing the Future*. London: Routledge, 2020. 260 p. URL:
http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Wenger_Politics_Science_Previsions_2020.pdf
4. Mazzuco S., Keilman N. (eds.). *Developments in Demographic Forecasting*. Cham: Springer, 2020. 258 p. URL:
http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Mazzuco_Developments_Demographic_Forecasting_2020.pdf
5. Bengtsson T., Keilman N. (eds.). *Old and New Perspectives on Mortality Forecasting*. Cham: Springer, 2019. 349 p. URL:
http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Bengtsson_Old_New_Perspectives_2019.pdf
6. Salas-Porras A., Murray G. (eds.). *Think Tanks and Global Politics: Key Spaces in the Structure of Power*. New York: Palgrave Macmillan, 2017. 269 p. URL:
http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Salas-Porras_Think_Tanks_2017.pdf
7. Curiel C. P., Rivas-de-Roca R. (eds.). *Geopolitics, Public Communication and Social Cohesion Facing the Crisis of Democracy*. Basel: MDPI, 2023. 202 p.
URL: http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Curiel_Geopolitics_Communication_2023.pdf

8. Balonas S., Ruao T., Carrillo M.-V. (eds.). *Strategic Communication in Context: Theoretical Debates and Applied Research*. Braga: UMinho Editora, 2021. 431 p.
URL: http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Balonas_Strategic_Communication_2021.pdf
9. Blair G., Coppock A., Humphreys M. *Research Design in the Social Sciences: Declaration, Diagnosis, and Redesign*. Princeton: Princeton University Press, 2023. 380 p. URL:
http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Blair_Research_Design_Social_Sciences_2023.pdf
10. Flick U. (ed.). *The SAGE Handbook of Qualitative Data Analysis*. London: SAGE, 2014. 634 p. URL:
http://library.znu.edu.ua/jirbis2/files/SR/Flick_SAGE_Qualitative_Data_Analysis_2014.pdf

10. Інформаційні ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Україна у Світовому дослідженні цінностей (WVS-7).
URL: <https://drive.google.com/file/d/1zBsRKru3xFwMq54aegJGH1nSfqAr81ts/view>.
3. Eurobarometer. Public opinion on the European Union.
URL: <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home>.
4. European Social survey. URL: <https://www.europeansocialsurvey.org/>.
5. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.
6. Social and Economic Conditions of Student Life in Europe.
URL: <https://www.eurostudent.eu/>.
7. Statista. URL: <https://www.statista.com/>.
8. World Values Survey. URL: <https://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є СЕЗН Moodle. Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Необхідно регулярно перевіряти свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

Якщо з технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та курс.

Намагайтеся бути пунктуальними. Невчасно надіслана робота різко втрачає свою актуальність. Пропущене заняття – це втрачений шанс професійного розвитку.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2025-2026

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р.

http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Здобувачі і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>. Можливе визнання результатів неформальної освіти згідно Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти від 2025 року. Механізм визнання описано у Положенні: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_zapor_z_ko_go_nats_onal_nogo_un_versitetu_pro_poryadok_viznannya_rezul_tat_v_navchannya_zdobut_ikh_shlyakhom_neformal_noyi_ta_abo_nformal_noyi_osv_ti.pdf.

- Положення від 2025 року передбачає, що "2.7. У разі, якщо перезарахуванню отриманих результатів навчання у неформальній та інформальній освіті підлягають окремі розділи чи теми, виду навчальних занять, самостійної роботи, які не перевищують 14 годин, право для перезарахування результатів надається викладачу відповідної дисципліни. Умови такого перезарахування, рекомендації щодо можливості проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елементу неформальної/інформальної освіти визначаються у силабусі навчальної дисципліни освітнього компонента та затверджуються на засіданні кафедри. Додаткове визнання результатів неформального навчання не потрібне. Перевірка досягнутих результатів навчання здійснюється під час проведення підсумкового контролю з дисципліни та враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни." Завдання з семінару/практичного заняття чи індивідуальної роботи (якщо не перевищує 14

годин) може бути зарахований курс неформальної освіти (наприклад, з платформи Prometheus) при відповідності до тем курсу.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dprwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції **Борисов Костянтин Борисович**, 1 корп., 29 каб., електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: тел. (061) 228-75-50

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни [\(061\)228-15-84](tel:(061)228-15-84), [\(099\)253-78-73](tel:(099)253-78-73) (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з особливими потребами та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з особливими потребами та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота, неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

[HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.